

مدیریت آموزشی در فضای مجازی و بررسی تکالیف دانش آموزان

سمیه فلاح تفتی^۱

احمد بارانی^۲

میلاد جعفری ندوشن^۳

فاطمه بزمانی^۴

ایمان رعیت شوازی^۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۲۲ تاریخ چاپ: ۱۴۰۱/۰۳/۲۹

چکیده

فناوری اطلاعات و ارتباطات را می توان به عنوان ابزاری نیرومند و قوی برای ارتقاء کیفیت و کارایی آموزش مورد استفاده قرار داد. به گونه ای که شیوه های سنتی آموزش را دستخوش تغییر قرار دهد و دیگر نیازی به حضور فیزیکی در کلاسهای درس نباشد. عصر کنونی را عصر ارتباطات، عصر فراصنعتی، عصر دانش و غیره نامیده اند. در این پژوهش با عنوان مدیریت آموزشی در فضای مجازی و بررسی تکالیف دانش آموزان، مسائل مربوط به آن در مدارس ایران توجه و عنایت هرچه بیشتر طراحان و برنامه ریزان آموزشی را برای حرکت به سمت مجازی شدن معطوف دارد. روش این پژوهش بصورت کیفی و در قالب مشاهده مستقیم و همچنین روش مصاحبه است. نتایج حاکی از آن است که آموزش مجازی در رشد و توسعه کشور نقش آموزش به ویژه آموزش ابتدایی بسیار مهم می باشد و می بایست جدی گرفته شود و برای امر مزبور مسئولان و معلمان دلسوز و آگاه به صورت تخصصی تربیت شوند. در این راستا باید فضای آموزشی زیبا برای این مدارس طراحی کرد و مدیریت آنها را به افراد آگاه و باتجربه سپرد.

واژگان کلیدی

مدیریت کلاس درس، فضای مجازی، بررسی تکالیف

^۱ دکترای تخصصی برنامه ریزی درسی، آموزگار مقطع ابتدایی آموزش و پرورش ناحیه یک یزد، مدرس دانشگاه فرهنگیان یزد.

(Sfalah12@ymail.com)

^۲ کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، معاون آموزشی مقطع ابتدایی آموزش و پرورش استان سیستان و بلوچستان، شهرستان ایرانشهر.

^۳ کارشناسی علوم تربیتی (آموزش ابتدایی)، آموزگار مقطع ابتدایی آموزش و پرورش ناحیه یک یزد. (miladymailady1998@gmail.com)

^۴ کارشناسی ادبیات فارسی، معاون آموزشی مقطع ابتدایی آموزش و پرورش استان سیستان و بلوچستان، شهرستان ایرانشهر.

^۵ کارشناسی علوم تربیتی، آموزگار مقطع ابتدایی آموزش و پرورش ناحیه یک یزد. (iman.74ra@gmail.com)

مقدمه

امروزه پیشرفت و توسعه کشورها، سازمان ها و موسسات کوچک و بزرگ در گرو علم و دانش بشری است. افزایش علم و دانش و تغییرات پرشتاب سبب شده است که سازمان ها، آموزش و پرورش را در راس برنامه‌های خود قرار دهند؛ زیرا آموزش و پرورش یکی از مهمترین عوامل توسعه کشورهاست و زیربنای توسعه کشورها و سازمان ها باخلاقیت و نوآوری منابع انسانی مرتبط است. (صالحی مبارکه، ۱۳۹۷).

مأموریت اصلی فرآیند آموزش، تدریس به دانش آموزان است؛ به همین دلیل کلیه تلاش های معلم حول محور این فعالیت اساسی می باشد. موفقیت در رسیدن به این هدف مستلزم فراهم بودن مدیریت مناسب کلاس و حد مطلوبی از آرامش، پذیرش و همراهی دانش آموزان با معلم است (عالی و امین یزدی، ۱۳۸۵).

ولفگانگ و گلیکمن^۱، (۱۹۸۰)، مدیریت کلاس درس را کلیه تلاش و کوشش معلم برای سرپرستی فعالیت های کلاس شامل تعاملات اجتماعی رفتار دانش آموزان و یادگیری تعریف می کنند. در این تعریف چند جنبه اساسی برای مدیریت کلاس فرض شده است که یکی از آنها انضباط یا مدیریت رفتار است؛ بخش مهمی از مدیریت کلاس شامل استراتژی های انضباطی است که به منظور جلوگیری از بد رفتاری دانش آموزان به کار می رود. ترسیم چهارچوب های رفتاری برای دانش آموزان به منظور مشخص شدن حد و مرز صمیمیت و ارتباط شاگرد با معلم از موارد حفظ نظم در کلاس است (مورسیا، ۲۰۰۵، نقل از رضا پور، میر صالح، پورعابدینی اردکانی و موسوی ندوشن، ۱۳۹۵).

امروزه، نقش و تأثیر چشمگیر فاوا (فناوری اطلاعات و ارتباطات) بر کسی پوشیده نیست. رشد و توسعه دانش، پایه پای رشد فناوری به خصوص در زمینه اطلاعات و ارتباطات، فرایندهای تدریس و یادگیری را هرزمانی و هرمکانی کرده است. پژوهشگران اذعان دارند که معلم یا استاد مهم ترین عامل مؤثر در به کارگیری مناسب رسانه‌هاست و فناوری، سازه‌ای کارآ برای یاد دادن های مؤثر و مفید می باشد. حتی آنان به این حقیقت مهم اشاره دارند که این فرد یا عامل کلیدی (معلم)، عمدتاً جزئی از نظام یاددهی - یادگیری است (رئوف، ۱۳۸۷). در آموزش مجازی، تدریس بر مثلث یاددهنده، یادگیرنده و تعامل این دو عنصر استوار است. البته وظایف معلم در محیط مجازی و برخط (آنلاین) با فضای حضوری تفاوت هایی دارد.

در محیط آموزشی مدرسه و کلاس های حضوری به دلیل ارتباط مستقیم و چهره به چهره معلم و شاگرد، معلم از بازخوردهای تدریس خود به صورت آشکارتری آگاه می گردد و می تواند با مثال های متعدد، محتوای آموزشی را تبیین کند یا با مشاهده ناهنجاری های رفتاری فراگیرندگان و طرح نکات تربیتی، آنان را هدایت و راهنمایی نماید اما در محیط مجازی، این مسئله به راحتی بر وی مکشوف نخواهد شد. سوای شخصیت روانی و فردی فراگیرندگان که ممکن است مانع پرسش مجدد مطلب آموزشی از معلم در فضای مجازی و باعث احساس نگرانی از بازخوردهای غیرمنتظره معلم یا هم کلاسی ها شود، مسائل دیگری چون ناسازگاری اینترنت و قطع و وصل آن، فرایند آموزش را برای گروهی از

¹ Wolfgang & Glickman

دانش آموزان مختل می کند. این مشکلات موجب افزایش نگرانی و اضطراب روحی و روانی فراگیرنده می شود. از سوی دیگر، برخی از فراگیرندگان، آموزش مجازی را چندان مهم تلقی نمی کنند و ممکن است حضور فعالی در کلاس درس نداشته باشند. در این گونه محیطها استاد و معلم (یاددهنده) باید به طریقی عمل کنند که شوق و اشتیاق دانش آموز (یادگیرنده) را به مطلب ارائه شده، افزایش دهند. معلمان آگاه و جدی، کلاس را به نحو شایسته و مؤثر کنترل می کنند و رفتار خودشکوفایی را از خود بروز می دهند. شایستگی آن است که معلم بداند می تواند کارش را هر چند هم که سخت باشد، درست انجام دهد و این موضوع از تجزیه و تحلیل اعمال وی به دست می آید (بختیارنصرآبادی و نوروزی، ۱۳۸۲).

آبراهام مازلو^۲ (۱۹۷۰-۱۹۰۸)، در سلسله مراتب نیازهای انسانی، خودشکوفایی را بالاترین طبقه نیازها می داند. نظریه سلسله مراتب نیازهای انسانی مازلو، معمولاً به شکل هرمی متشکل از پنج یا هفت طبقه ترسیم می شود. این سلسله مراتب، از نیازهای ابتدایی در طبقه پایین شروع می شود و هر چه بالاتر می رود، نیازهای پیچیده تر انسانی را معرفی می کند که به ترتیب عبارتند از: نیازهای وجود، نیازهای ایمنی جویی معنوی، نیاز محبت و دوستی با خدا، نیاز کرامت نفس، نیاز خودشکوفایی معنوی و تقرب به خدا. بر این پایه، نیازهای معنوی از دیدگاه اسلام نیز در چارچوب هرم مازلو جای می گیرد و متناظر به آن است. از دیدگاه اسلام، این نیازهای معنوی مطرح شده را می توان راهبردهای مناسبی برای هدایت نیازهای زیستی و عاطفی - روانی به شمار آورد (شجاعی، ۱۳۸۶).

طبق نظر مازلو، افراد خودشکופا در انجام دادن کارها سخت کوشاند و برای رسیدن به ارزشهای والا از هیچ تلاشی دریغ نمی ورزند. یکی از ویژگیهای این افراد، مسئله مداری است؛ یعنی خود را موظف به انجام دادن رسالتی می دانند که بر دوش آنها گذاشته شده است. از دیدگاه مازلو، افراد خودشکופا هیچ گاه نه به دلیل محرومیتها و کمبودها بلکه برای رشد و ترقی و رسیدن به تمام آنچه زینده آنهاست، برانگیخته می شوند و اغلب مستقل از پاداشهای بیرونی، با انگیزه و علاقه برای خیر بشریت، در تلاش و تکاپو هستند. برای نمونه، آنها درس دادن به بچه های درجه چهار را بر به دست آوردن شغلی با حقوق بالا ترجیح می دهند؛ به دلیل آنکه درس دادن بخشی از هویت و احساس مسئولیت آنهاست (مطهری طشی و دیگران، ۱۳۸۲).

در این پژوهش، به برخی از نکات مهم و اساسی و کاربردی در تعلیم و تربیت فراگیرندگان به خصوص در محیط مجازی اشاره می کنیم.

بیان مسئله

تدوین قوانین کلاس، تعیین ساختار پاداش، تشویق، تمجید و فراهم کردن فرصت هایی برای خود انضباطی دانش آموزان، فوونی هستند که به عنوان ابزار رایج برای مدیریت کلاس در اختیار معلمان قرار دارند (فتحی، ۱۳۹۸).

² Abraham Maslow

مطالعات کلاسیک نشان می دهد که تعیین قوانین و اجرای آنها عاملی کلیدی در مدیریت اثربخش کلاس است اما تا وقتی که این قوانین با هم یاری دانش آموزان شکل نگیرد، نمی تواند آنها را به پیروی کردن برانگیزاند (رضایی و حقانی، ۱۳۹۴).

در همین راستا بهارلو و بهروز، (۱۳۹۸) معتقدند برای رسیدن به نتایج مطلوب آموزشی و مشارکت همه جانبه دانش آموزان در کلاس درس اولین قدم حاکم ساختن نظم بر کلاس است، لذا مدیریت کلاس شامل انضباط می شود درحالی که محدود به آن نیست. مدیریت کلاس درس و یادگیری به طور همزمان در ایجاد جو کلاس تأثیر دارند اما اصولاً این ارتباط نادیده گرفته می شود، باوجوداین که امروزه کاربرد روشهای نوین تدریس ازجمله روشهای دانش آموز محور یا آموزش های مشارکتی همیارانه پیوسته توصیه می گردد اما مدیریت کلاس با رویکردهای سنتی همچنان پابرجاست (قاضیان و همکاران، ۱۳۹۶).

عوامل مؤثر بر مدیریت کلاس، ویژگی های شخصیتی معلم، روش های تدریس معلم و استفاده از فنون تدریس را شامل می شود. فنون تدریس به مجموعه اعمال یک معلم برای جلب کردن توجه دانش آموزان به منظور تدریس اثربخش و کارآمد گفته می شود. آشنایی و آگاهی نسبت به فنون تدریس و اعمال آنها در کلاس درس توسط معلم باعث می شود بدون استفاده از خشونت و تنبیه بدنی کلاس را مدیریت کند و نظم را حاکم سازد. اگر آموزگار هنگام تدریس فقط از یک یا چند روش خاص آموزش استفاده کند، ممکن است سبب خستگی دانش آموزان شود، آنان نسبت به درس بی توجهی کنند و در نتیجه در نظم و انضباط کلاس اختلال ایجاد کنند (رضایی و حقانی، ۱۳۹۴).

مدیریت کلاس شامل یک طرحواره درهم تنیده از مؤلفه های فلسفه، برنامه درسی، اصول مدیریت، توسعه حرفه ای، تعاملات و ارتباطات انسانی، ویژگی های معلم و زمینه می باشد (مشکی باف مقدم، چرایین، اکبری و داوودی، ۱۳۹۸). در زمینه ی مدیریت کلاس درس در فضای مجازی پژوهش زیادی صورت نگرفته است، اما نتایج همان تعداد محدود پژوهش ها، نشان می دهد بیشتر به مزایای آن پرداخته است. آموزش مجازی مجموعه وسیعی از فرایندها و اعمال همچون آموزش مبتنی بر وب^۳، آموزش مبتنی بر رایانه، کلاس های مجازی و همکاری های دیجیتالی را در برمی گیرد و شامل ارائه محتوا از راه اینترنت، شبکه های ماهواره ای، نوارهای صوتی، تلویزیون و لوح های فشرده می شود. آموزش مجازی در قیاس با آموزش سنتی، با به وجود آوردن یک پارادایم جدید، امکان یادگیری در هر زمینه، برای هر فرد، در هر مکان و زمان را فراهم کرده است. از مزایای محیط مجازی نسبت به محیط سنتی می توان به سهولت دسترسی به منابع و انعطاف زمانی و مکانی اشاره کرد (رستگار، زارع، سرمدی و حسینی، ۱۳۹۲). تجهیزات و مدیریت آن نیازمند الزاماتی است که آموزش و آماده سازی معلمین را ضروری می سازد. آموزش از راه دور، یادگیری برنامه ریزی شده ای است که در آن معمولاً یادگیری و آموزش در محیط های جدا از هم صورت می گیرد (کرمی و همکاران، ۱۳۹۸).

³ web

انتشار سریع اطلاعات در محیط مجازی، دسترسی آسان به اطلاعات را مقدور ساخته و استفاده مؤثر از آن، مستلزم تحلیل و طبقه بندی و مدیریت صحیح است. نتایج پژوهش های انجام شده درباره محیط های یادگیری مجازی نشان می دهد که این محیط ها بیش از محیط های درسی حضوری به پرورش کسب مهارت های حل مسئله، مدیریت، تصمیم گیری در موقعیت های پیچیده و برقراری روابط اجتماعی کمک می کند. به طور سنتی در آموزش حضوری، کنترل فرایند کلاس و تدریس در اختیار آموزگار بوده است ولی در محیط های یادگیری مجازی مدرس نقش حاشیه ای دارد و وظیفه کنترل فرایند یادگیری عمدتاً بر عهده شاگرد است (سراجی و همکاران، ۱۳۸۶).

به اعتقاد طرفداران آموزش مجازی اگر این دوره ها به خوبی تدارک دیده نشوند واز قابلیت ها و امکانات فناوری اطلاعات به خوبی استفاده نشود، این آموزش ها از جذابیت برای یادگیرنده برخوردار نخواهند بود (رستگار و همکاران، ۱۳۹۲). نتایج پژوهش های پیشین حاکی از اثرات مثبت آموزش های مجازی بود، اما مطالعاتی که به طور مشخص به مدیریت کلاس های مجازی (آنلاین و یا آفلاین) پرداخته شده مشاهده نشد.

شیوع بیماری واگیردار ناشی از ویروس "کوید ۱۹"،^۴ بر کل اقتصاد زندگی روزمره مردم اثر گذاشت، همچنین سیستم آموزشی مدارس، دانشگاه ها، سلامت عاطفی، روانی معلمان و شاگردان را تحت تأثیر قرارداد. به دلیل این بیماری، جهان با یک وضعیت اضطراری و بهداشت عمومی روبرو شد. تحلیل گران سازمان ملل متحد^۵ گفتند: "همه گیری کوید ۱۹ زنجیره های عرضه جهانی و تجارت بین المللی را مختل می کند. مرزهای ملی نزدیک به ۱۰۰ کشور در طی یک ماه گذشته بسته شد، مسافرت و گردشگری به شدت کاهش یافت". این اوقات نابسامان که جان انسان های زیادی را به خطر انداخت، مؤسسات آموزشی را به نوآوری و تجدیدنظر در فرایندهای یاددهی-یادگیری واداشت و همچنین حرفه ای ها را ترغیب کرد که در سبک معمول فرایند آموزش-یادگیری تجدیدنظر کنند. بیماری کوید ۱۹ حتی متخصصان را مجبور نموده است که در مورد روش مرسوم آموزش تجدیدنظر کنند. انتظار می رود این بیماری همه گیر تأثیر زیادی در آموزش جهانی داشته باشد پیش بینی می گردد این عنصر تأثیر مثبتی بر آموزش جهانی داشته و یک نعمت در تعلیم و تربیت جهانی بود (پریانا کایستق^۶، ۲۰۲۰).

شیوع ویروس کرونا^۷، بر سیستم آموزش عوارض زیادی را به خود اختصاص داد و بیشتر مدارس و دانشکده ها بخصوص مقطع ابتدایی به سمت مطالعه آنلاین رفتند. بسترهای نرم افزاری که برای آموزش و یا کلاس به طور چشمگیری استفاده می کردند ۳۶۰ درجه به چرخش درآمدند و ازاین رو بسیاری از برنامه های نرم افزاری شرکت های آنلاین نجات پیدا کردند؛ اما اینکه این نوع آموزش برای شاگردان یک مزیت یا محرومیت است، جای تردید است (بانسل^۸، ۲۰۲۰)، با این شرایط چه مطابق میل ما باشد یا خیر، مربیان باید شیوه تدریس خود را تغییر دهند. همه گیری

^۴ COVID-19

^۵ DESA

^۶ Priyanka Singh

^۷ CORONA VIRUS

^۸ Bansal

ویروس کرونا مربیان را برای تدریس در خانه تقویت می کند. بر اساس دستورالعمل های مقام های مافوق، این شرایط مربیان را مجبور می کند تا از طریق سیستم آنلاین به دانش آموزان آموزش دهند. درواقع برای مربیان مناطق شهری مشکلی ایجاد نمی شود زیرا آنها عادت دارند از آن استفاده کنند. این مشکلات برای مربیان دور از شبکه اینترنت بیشتر است. گاهی اتفاق می افتد دانش آموزان مشکلاتی از قبیل سیگنال ضعیف داشته و یا حتی دسترسی به اینترنت و روند آموزش و یادگیری با مشکل مواجه شود (هنی^۹، ۲۰۲۰).

تجهیز نو معلمان برای بهینه سازی مهارت های اداره کلاس، چگونگی برقراری ارتباط با شاگردان، روابط اجتماعی، عاطفی و توسعه رفتاری، نیاز به آموزش قبل و پس از خدمت دارد (فاین و اردکوئیست-آرنس^{۱۰}، ۲۰۰۶). اغلب معلمان و مهارت آموزان درباره سازماندهی، اصول آموزش و مدیریت کلاس، دوره دیده اند، اما دانش آنها با شرایط واقعی متفاوت است. تا حدی که وینستین از آن با اصطلاح مواجهه با "شوک واقعیت" یعنی تفاوت آنچه در دانشگاه ها و همچنین در مراکز تربیت معلم می خوانند با آنچه در کلاسهای حقیقی که در سال های اول خدمت می بینند، یاد می کند (وینستین^{۱۱}، ۱۹۸۸).

گرچه آموزش های رسمی در حال حاضر، نمی تواند معلمان را در طول تمام دوران خدمتشان، برای خدمات حرفه ای آماده کند (کنوی، مورفی، رات و هال^{۱۲}، ۲۰۰۹)، اما در میان برخی از معلمان که به اندازه کافی، برای مدیریت انواع کلاس ها آموزش نمی بینند، مشکلات زیادی در اداره کلاس های آنان گزارش شده است (داک^{۱۳}، ۲۰۰۷) که ضرورت آموزش های دوران تربیت معلم را بیشتر از قبل آشکار می سازد.

از طرفی، پیروان نظریه تأثیر متقابل معتقدند که مشکلات بدون مسئولیت پذیری مشترک و مشارکت کامل همه طرفه ای درگیر در تصمیم گیری قابل حل نیست. کارگزاران اصلی کلاس یعنی معلم و دانش آموزان در پیدایش مشکل نقش دارند و بنابراین حل مشکل نیز باید از جانب هردوی آنها صورت گیرد (تا بر، ۱۳۹۱).

منتقدان پژوهش های دانشگاهی بر این باورند که آنچه از پژوهش های دانشگاهی حاصل می شود بیشتر مسائل نظری است تا کاربردی های عملی و معلمان از آن بهره کافی را نمی برند (مهرمحمدی و همکاران، ۱۳۹۳).

طرفداران پژوهش های کلاسی و مبتنی بر رفتارهای عاملیت معلم، بر این باورند که بازیگر اصلی کلاس در فرایندهای یاددهی-یادگیری، شاگرد و معلم هستند، معلمین برای بهسازی و حرفه ای اداره کلاس خود که شامل آموزش، یادگیری و بالندگی همه جنبه ای شاگرد است، باید فاصله بین نظر و عمل را کاهش داده و با پژوهش حین عمل اقدام به اصلاح مشکلات کلاسی نماید (قاسمی پویا، ۱۳۸۲).

⁹ Henny

¹⁰ Fayne & Ortquist-Ahrens

¹¹ Weinstein

¹² Conway, Murphy, Rath & Hall

¹³ Duck

در این مطالعه پژوهش تلاش شده است تا در تجهیز معلمان حق التدریسی در حین تبدیل وضعیت و با ابزار مشاهده مستقیم از کلاس (مطالعه موردی)، توسط مهارت آموز، شرایط اداره کلاس در یک برهه خاص از زمان که فرصت مشاهده کلاس حقیقی و مجازی در یک سال تحصیلی باهم، فراهم شده است، موردنقد و ارزیابی قرار گیرد، عوامل مخل مدیریت کلاس، با نگاه بررسی تکالیف درسی دانش آموزان در فضای مجازی بررسی و راه هایی جهت بهبود آن ارائه گردد.

مشاهدات حاکی از آن است که در زمان برگزاری کلاس های حقیقی، شاگردان دائماً با معلم صحبت و بحث و گفتگو می کردند، در این جو و فضا اهداف یاددهی-یادگیری محقق می شد و شرایط برای آموزش فراهم نبود. شاگردان و معلم از این وضعیت ناراضی بودند و احساس رضایتمندی و لذت داشتند.

در زمان بروز کرونا بی نظمی در اداره کلاس با اشکال جدید در فضای مجازی نمایان بود. مهمترین مسئله ای که درصدد رفع عمل پژوهش صورت گرفت و گزارش آن ثبت شد، بدین شرح بود که برای مرتفع شدن این بی نظمی و عدم مدیریت کلاس که منجر به بازماندن شاگردان و معلم از اهداف یاددهی-یادگیری و عدم درک احساس رضایت مندی می شد، راه حل هایی که توسط صاحب نظران پیشنهاد شده است، شناسایی و به بوتنه آزمایش گذاشته شود، آثار و نتایج آن مورد تحلیل و رابطه نظر در عمل موردنقد و بررسی قرار گیرد.

آنچه مساله اصلی این پژوهش را شامل می شود، ضعف وارد بر مدیریت کلاس در فضای مجازی در حیطه بررسی تکالیف درسی دانش آموزان کلاس دوم دبستان شهید محمد بابایی می باشد که باعث شده موضوع اصلی این پژوهش یعنی اصلاح و بهبود مدیریت کلاس در فضای مجازی (با نگاه بررسی تکالیف) را شامل شود و جهت رفع این مشکل اقداماتی صورت گیرد.

اهمیت و ضرورت

امروزه با ورود فناوری های نوین آموزشی و به خصوص دسترسی به اینترنت در بین جامعه فراگیر در مدارس و تاثیرپذیری آنها از فرهنگ های جهانی غیربومی موقعیتی بوجود آمده است که آموزش و پرورش ناگزیر است تا کارکردهای نوینی را متناسب با نیازهای زمان برای خود برگزیند. گزینش و دستیابی به کارکردهای نو مستلزم نگاهی نو به نظام آموزش و پرورش است. آنچه تلقی از نظام های نوین آموزشی را به عنوان یک تکنولوژی مدرن آموزشی و نه به عنوان یک چالش در نظام آموزشی به ما می شناساند یکی از کاربردهایی که اخیراً نظر کارشناسان تعلیم و تربیت کشورمان را به خود جلب کرده، آموزش الکترونیکی است. آموزش از راه دور هم اکنون سالهاست که در دنیا متداول و رایج است، اما ترکیب آن با اینترنت منجر به ابداع روش جدیدی از آموزش به نام آموزش الکترونیکی یا مجازی شده است. (افضل خانی و همکاران، ۱۳۸۶)

وجود ضعف ها در سیستم آموزش آنلاین و فعالیت آموزگاران در فضای مجازی را خود مسئولان نیز می پذیرند، اما بر این باورند که رفع این چالش ها به زمان بیشتری نیاز دارد و در شرایط کنونی باید با همکاری و همراهی همه حلقه های

زنجیره آموزشی، تهدید ایجاد شده ناشی از کرونا به فرصتی برای تقویت زیرساخت‌های آموزش آنلاین و کسب تجربه‌های آموزش شود.

بطور خلاصه می‌توان عنوان کرد که اهمیت و ضرورت این مبحث شامل:

- ۱- رابطه متقابل و حرفه ای بین معلم و دانش آموز در فضای مجازی جهت ارایه تکالیف
- ۲- استفاده از روش های تربیتی برای از بین بردن بی نظمی در فضای مجازی جهت ارایه تکلیف دانش آموز
- ۳- داشتن ارتباط صمیمی معلم و عوامل اجرایی مدرسه با دانش آموزان در ایجاد انگیزه جهت ارایه تکالیف در فضای مجازی
- ۳- روابط خانواده با مدرسه و برنامه های مدرسه و کلاسی در فضای مجازی در ساعات ارایه تکالیف درسی دانش آموز
- ۴- رابطه تنگاتنگ بین معلم و اولیای دانش آموزان در فضای مجازی جهت همکاری در ارایه تکالیف در فضای مجازی

روش پژوهش

پژوهش در زمره روش های تحقیق توصیفی است. هدف این دسته از پژوهش های آموزشی، توصیف شرایط یا پدیده های مربوط به نظام آموزشی می باشد. با استفاده از پژوهش می توان موقعیت های نامعین، ملموس، مربوط به اقدام ها و عملیات آموزشی را مشخص کرد؛ بنابراین هر یک از افرادی که در نظام آموزشی دست اندرکار فعالیت های آموزشی می باشند و به ویژه مدیر و معلمان که به طور مستقیم با فرایند یاددهی - یادگیری سروکار دارند، می توانند برای شناخت «مسائل مبتلا» به محیط های آموزشی، پژوهش را به طور انفرادی یا گروهی به کار برند. این نوع تحقیق بازخورد لازم را برای بهبود مدیریت واحدهای آموزشی، فرایند یاددهی و یادگیری و نیز ارزیابی از آموخته ها را فراهم می آورد (بازرگان، ۱۳۸۳).

روش اسنادی نوعی روش تحقیق بنیادی و نظری می باشد. پژوهش های کیفی پژوهشگر می تواند از طریق استدلال قیاسی، استدلال استقرایی، تمثیل، نشانه یابی، تجرید، تشخیص تفاوت تعقل و کمک تفکر به اینها همه که ... مقایسه، تمایز، گیرد منطق صورت می اطلاعات گردآوری. و تحلیل کند شده را ارزیابی و تجزیه محتوا آشکار و پنهان اسناد می تواند در دو سطح مورد ملاحظه قرار گیرد:

سطح اول: شرط عینیت در تحلیل محتوا تصریح می کند که فقط نمادها و ترکیب های نمادی که واقعاً در اسناد و پیام ها ظاهر می پیام شوند باید ثبت شود.

سطح دوم: روش تحلیل محتوا درحد پاسخ به پرسشهای معناشناسی و تشخیص ارتباط علائم با موضوع های مورد اشاره و مشخص کردن ارتباط علائم با علائم محدود می شود. در این پژوهش از هر دو سطح تحلیل اسناد، استفاده شده است. هم در سطح عینی یعنی محتوای آشکار و اشاره‌های صریح مکاتب فلسفی درمورد اقدام های پژوهی و هم در

سطح دوم که با استنتاج و استدلال در لایه های عمیق های اقدام تر در معانی محصور در اسناد مرتبط، ریشه پژوهی فلسفی توسط محقق جست و جو گردد.

مهارت آموز این پژوهش، آموزش دیده بود که به عنوان مشاهده گر حرفه ای، حقایق، رخدادها و پدیده ها و اتفاق های نایاب و دست اول کلاس را بدون واسطه و با دقت، بدون جانب داری خاص مشاهده و توصیف نماید و با روحیه پژوهشگری و مشارکت جویی و با استفاده از اصول پژوهش حین عمل، با هماهنگی استاد راهنما و معلم کلاس دست به پژوهش بزند (خنیفر و مسلمی، ۱۳۹۷)

مهارت آموز مکلف بود قضاوت خود را تا اطمینان کامل به تأخیر اندازد و مسائل واقعی کلاس مجازی را با ابزار مشاهده، ضبط صدا و تصویر، گزارش نویسی؛ توصیف، شناسایی و تبیین نماید. این گزارش ها شخصیت، لحن و جزئیات دارند و برای هر خواننده ای این فرصت را فراهم می کنند تا خود را در این شرایط سهیم بدانند (احمدی، ۱۳۹۴).

در این راستا پژوهشگر، به مثابه مشاهده گر (تسهیل کننده) در کلاس درس مجازی حضور یافت و در جلسات پژوهش شامل روایت های چندین ساعت یادداشت برداری، پیاده سازی صدا، تحلیل تعامل و ارتباط معلم و شاگردان در کلاس دوم ابتدایی، در محیط حقیقی و مجازی با نکته سنجی، رعایت حقوق و محرمانه بودن اطلاعات شخصی منجر به ترسیم تصویر نسبتاً دقیقی از نحوه ارایه تکالیف توسط دانش آموزان و زمان ارسال تکالیف توسط آنها در فضای مجازی این کلاس شد. این پژوهش شامل زنجیره ای از چرخه مارپیچی شناسایی و تبیین مسئله، برنامه ریزی و طراحی فعالیت ها، عمل، مشاهده، تفکر و بازطراحی مجدد به قصد حل مسئله شد. یافته ها نشان داد که هم در فضای مجازی و هم در فضای حقیقی می توان با اجرای روش ها و راهکارهای مناسب کلاس را به نحو مطلوب و کارآمد مدیریت کرد.

بر این اساس، مهارت آموز برای حل مسئله شناسایی شده، طراحی فعالیت می نماید. این طراحی توسط استاد راهنما مورد تأیید قرار گرفت. زمانی که به طور قطع، یقین حاصل شد که اداره این کلاس با مشکل مواجه است و بررسی مستندات نظری ادعا کردند که با مدیریت بهتر کلاس اهداف یاددهی-یادگیری بهتر اتفاق می افتد و شاگردان و معلم احساس رضایت مندی بیشتری خواهند کرد، مهارت آموز اقدام به طراحی و اجرا در حین عمل بر اساس شرایط پیش آمده بر مبنای پیشنهاد های علمی و مستندات و بر اساس میزان پیشرفت حل مسئله، جرح و تعدیل در انتخاب فعالیت های بعدی و ادامه مسیر طرح انجام داد، در نهایت نتایج، گزارش گردید

پژوهش حاضر باهدف بررسی مدیریت کلاس درس در فضای مجازی در زمان شیوع ویروس کرونا، در پی پاسخ به مواردی که در مدیریت این کلاس مسئله آفرین و غیرقابل قبول شده بودند اما می توان برای آن راه حل پیدا کرد، انجام شد.

پیشینه پژوهش

پیشینه داخلی

-فلاح تفتی و تمکین، (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان فضای مجازی در آموزش و نظام آموزشی ایران چنین عنوان نمودند که در عصر رسانه ای شدن فضای مجازی جایگاه ویژه ای در زندگی انسان ها پیدا کرده و بیشتر افراد جامعه با فضای مجازی درگیر هستند، بنابراین فضای مجازی سبک زندگی و افکار و عقاید مردم را با تحولات اساسی مواجه می کند. فضاهای مجازی نقش بسیار تعیین کننده ای در عرصه های اجتماعی بر عهده دارد و به همین دلیل امروزه مدیریت دانش و اطلاعات نیازمند یک سری تغییرات در تکنولوژی ها است و باید به سمتی حرکت کنیم که در حداقل زمان بتوانیم حداکثر اطلاعات را به افراد ارائه دهیم. برای حرکت به این سمت نیازمند بازنگری جدیدی در حوزه نرم افزار، سخت افزار و تکنولوژی های جدید هستیم. نتایج حاکی از آن است که وضعیت هویت فرهنگی فضای مجازی به عنوان یک نرم افزار عمل کرده و عمق اثرگذاری آن افرون خواهد شد. حفظ و احیای اعتقادات و تربیت اسلامی نیاز به تبلیغ و اطلاع رسانه ای دارد که می توان از این فن آوری کمال بهره را برد. از طرفی فرهنگ سازی برای رویارویی و بهره وری بیشتر از فن آوری های نوین را باید رأس برنامه های آموزش و پرورش قرار داد و فرهنگ درست استفاده کردن از امکانات فضای مجازی به عنوان تغییر زیربنایی و اعتقادی نگریسته شود، می تواند رویکرد جدیدی در برقراری ارتباط بین افراد تلقی شود.

در پژوهشی که کریمی، نازی و کریمی (۱۳۹۹)، تحت عنوان تاثیر فضای مجازی بر تعلیم و تربیت انجام دادند به این نتایج دست یافتند که تکنولوژی های جدید مانند فضای مجازی هم فرصت هستند و هم تهدید و چنانچه قبل از ورود این تکنولوژی ها نحوه درست استفاده از آنها را یاد بگیریم تبعات منفی آن نیز کمتر خواهد شد. از این رو در این مقاله سعی بر آن شده است تا به بررسی و تحلیل نقش فضای مجازی در نظام تعلیم و تربیت پرداخته و فرصت ها و چالش هایی که در این ارتباط وجود دارد مورد تجزیه و تحلیل قرار دهیم.

پورقاسمی و پورقاسمی، (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان تعلیم و تربیت مجازی و چالش های عصر حاضر به این نتایج دست یافتند که فضای مجازی علاوه بر آنکه آثار مثبت فراوانی بر فرآیند آموزش هر کشور دارد، پیامدهای زیان باری نیز می تواند در این عرصه بر پیکره نظام آموزشی داشته باشد؛ از جمله اینکه بر تعلیم و تربیت اسلامی آثار منفی می تواند بگذارد. در راهکارهایی که ارائه شده، بیشتر به نقش پدر و مادر (خانواده) و مدرسه در این راستا تأکید شده است. امید است با بکارگیری بهتر از این فناوری بتوانیم در امر آموزش و پرورش که زیر بنای همه سازمان های یک کشور است، به سوی دانش و تولید بیشتر حرکت کنیم.

در پژوهشی که محمودی و آدینه وند و عزیزپور (۱۳۹۸)، تحت عنوان مزیت های بهره گیری از شبکه های اجتماعی مجازی در آموزش انجام داده اند بیان داشته اند که این رسانه های اجتماعی مجازی در عرصه آموزش، یادگیری و

پژوهش، نه تنها برای کاربران امکانات فراوانی را فراهم ساخته، بلکه در امر آموزش می تواند کمک شایانی به معلم و متعلم داشته باشد در صورتی که به نحو صحیح و درست استفاده شود.

در تحقیقی که اورک و دورقی (۱۳۹۸)، تحت عنوان رابطه بین میزان استفاده از فضای مجازی با کسب هویت، رشد اخلاقی دانش آموزان متوسطه دوم ناحیه ۲ اهواز انجام داده اند بیان داشته اند بین میزان استفاده جوانان از شبکه های اجتماعی مجازی و هویت فرهنگی آنها رابطه معناداری وجود دارد بدین شکل که در چهار مولفه مدت زمان حضور، میزان استفاده، میزان فعال بودن کاربر و میزان واقعی تلقی نمودن محتوا در فضای شبکه های اجتماعی مجازی با وضعیت هویت فرهنگی جوانان رابطه معنا دارد در جهت معکوس وجود دارد؛ یعنی هر چه این چهار مولفه افزایش پیدا می کند هویت فرهنگی بیشتر در مخاطره قرار می گیرد.

آزادی و دژکوهی، (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان بررسی تجارب معلمان با سابقه در زمینه مدیریت صحیح کلاس درس چنین عنوان نمود که مدیریت کلاس درس، هنر به کارگیری دانش و مهارت کلاس داری برای رسیدن به اهداف مطلوب، امن و محرک برای یادگیری دانش آموزان است. مدیریت کلاس، متغیری کلیدی در ایجاد فضای مناسب برای یادگیری دانش آموزان به شمار می رود. معلمی که توانایی مدیریت کلاس درس را دارد، می تواند زمینه مناسبی برای یادگیری دانش آموزان و همچنین تدریس خود فراهم آورد؛ در غیر این صورت، تدریس او به خوبی صورت نخواهد گرفت. یافته های این مطالعه کیفی حکایت از این دارد که عوامل متعددی از قبیل انواع روشهای تدریس، نحوه ارتباط معلم و دانش آموز، نحوه مدیریت کلاس، نحوه برخورد نومعلمان در روز اول و انواع کلاس درس، بر اداره کردن کلاس تاثیر دارد. نومعلمان میتوانند از تجارب معلمان باتجربه، در زمینه مدیریت صحیح کلاس درس، بهره ببرند و برای بهبود مدیریت هر چه بهتر کلاس درس خود اقدامات لازم را انجام دهند.

اکبری لنگوری؛ عباسعلی پور، (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان عوامل موثر بر مدیریت کلاس درس به این نتایج دست یافت که چنانچه معلمان با عوامل تاثیرگذار بر مدیریت کلاس آشنایی داشته باشند و به آن عمل نمایند، تدریس موفق و اثرگذاری داشته و در پی آن یادگیری پایدار در کلاس اتفاق می افتد.

عزیزی (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان مزایا و معایب شبکه های اجتماعی برای کودکان و نوجوانان به این نتایج دست یافت که امروزه استفاده از اینترنت، فضای مجازی و شبکه های اجتماعی گسترش پیدا کرده است و کاربران زیادی دارد و افراد زیادی از همه رده های سنی (کودکان- نوجوان- جوانان- میانسالان- سالمندان) در آن فعالیت می کنند؛ اما حضور در فضای مجازی مانند هر چیزی مزایا و معایبی هم دارد و کودکان و نوجوانان آسیب پذیرترین قشر در فضای مجازیهستند. می توانیم با مدیریت و برنامه ریزی مناسب بیش ترین بهره را از آن ببریم.

قاضی زاده علمداری، خسروگردی، (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان نقش کاربرد رسانه های سنتی و نوظهور در پیشرفت تحصیلی و تربیتی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی به این نتایج دست یافت اگر کاربرد رسانه های فوق با مدیریت، برنامه ریزی و سواد رسانه ای همراه باشد می تواند یادگیری را پویا، عمیق و پایدار سازد و رغبت به تحقیق و پژوهش را در

نهاد این فراگیران برانگیزاند. نتایج حاصل از داده ها، تفاوتی معنادار را بین سواد رسانه ای و عملکرد فراگیر در پهنه ی آموزش و پرورش که جزء لاینفکی از صحنه ی زندگی است نشان می دهد؛ که برحسب ضریب همبستگی پیرسون نتیجه گیری به عمل آمده است.

انیکازی و همکاران، (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان مدیریت و کلاس داری، ضمن بیان این که مهم ترین دغدغه ی معلمان مبتدی، از اداره ی کلاس و یا به تعبیری مدیریت اداره ی کلاس درس ناشی می شود. برقراری نظم و کنترل کلاس و تدریس موفق، مجموعه نگرانی های این گونه معلمان است؛ بنابراین آگاهی از مفهوم مدیریت کلاس و راهبردهای آن، راهی برای رفع این نگرانی هاست. اشراف معلم بر موضوعات درسی، مسایل یادگیری، الگو، مهارت ها، روش ها، راهبردها و فنون تدریس، از عواملعمده ی اثربخشی رفتار و مدیریت کلاسی می باشد. در نتایج به این موارد اشاره کرد که انواع سبک های مدیریتی کلاس، عوامل موثر بر مدیریت، موانع و مشکلات مدیریت کردن کلاس، نقش معلم در مدیریت و راهکارهایی به معلم پیشنهاد شده است همچنین به بیان ابعاد واهمیت مدیریت کلاسی نیز پرداخته شده است.

صالحی مبارکه (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان بررسی عوامل موثر در بهبود اداره کلاس درس ضمن بررسی روش ها و شیوه های مدیریت در کلاس، ابتدا عوامل مدیریت کلاس درس که شامل ویژگی های شخصیت معلم، روش های تدریس معلم و استفاده از فنون تدریس را مورد بررسی قرار داده و به معرفی سبک های اداره کلاس شامل سبک اقتدار گرایانه (دموکراسی قانون مدار)، سبک مستبدانه (تحکیم آمیز)، سبک آزاد گذاری (بی عنان، آسان گیری) است، پرداخته شده است.

حدادان، (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان مدیریت کلاس، موانع و راهبردها، سعی شد پس از تعریف های مدیریت کلاس، مطالب گوناگونی مرتبط با موضوع مورد بحث قرار گیرد. مطالبی نظیراهداف عمده ی مدیریت کلاس، عناصر مؤثر بر مدیریت کلاس، موانع و مشکلات مدیریت کلاس، دانش آموزان مسأله دار و مدیریت کلاس، معلم و مدیریت کلاس و در پایان با توجه به موضوع های مطرح شده، راهبردهایی جهت مدیریت مؤثر کلاس درس ارائه شد و بانیجه گیری از بحث، جمع بندی کلی از مدیریت کلاس، موانع و راهبردهای آن به دست آمد.

در پژوهش مهرداد (۱۳۹۴)، باعنوان مدیریت کلاس خودگزینی^{۱۴} و خود هدایتی^{۱۵} است که دارای ساختار و قاعده می باشد؛ قاعده ای که حاصل تراوش ذهن اندیشمندان است، ماهیتی متفاوت و پیامدهای آموزشی سودمندی دارد (خوشبخت، ۱۳۹۵).

انصاری فرد و لسانی، (۱۳۹۳)، درپژوهشی با عنوان بررسی اهمیت نقش معلمان در مدیریت کلاس درس مدارس ابتدایی، بیان داشتند که یکی از مسائل قابل توجه در فعالیت های آموزشی، مدیریت کلاس درس می باشد و معلمان

¹⁴-Self-selection

¹⁵-Self-directed

نقش مهمی در جهت چگونگی کنترل و اصلاح مسائل مدیریتی کلاس درس دارند به ویژه این موضوع در مدارس ابتدایی که دانش آموزان فعالیت بیشتر و سن کمتری دارند از اهمیت فراوانی برخوردار است و ابتدا به توصیف مطالب از منابع مختلف پرداخته و سعی در بررسی و تحلیل آنها شده است و در نهایت تحلیل ها به عنوان نتیجه گیری و به شکل موردی و کاربردی ذکر شده است تا کلیه معلمان عزیز و هر کسی که به نوعی در زمینه مدیریت کلاس به ویژه کلاسهای مدارس ابتدایی و پیش دبستانی فعالیت می کند بتواند از این نتایج بهره برده و در نهایت عملکرد مطلوبتری داشته باشد.

بطور کلی، اثر بخشی رابطه های غیر قابل اجتناب مدیریت کلاس و کلاس درس مجازی توسط طیف وسیعی از پژوهش های علمی و آموزشی گزارش شده است که از جمله آنها به این موارد می توان اشاره کرد: بررسی رابطه مدیریت کلاس و کلاس درس مجازی (تکلی، ۱۳۹۳؛ زارع و احمدی، ۱۳۹۶)، اهمیت نگرش پیرامون مدیریت کلاس (بهرامی، ۱۳۹۴؛ برزگری و زمینی، ۱۳۹۵)، مدیریت کلاس و مسائل مرتبط (بابایی، یزدی و حسینیان، ۱۳۹۳)، مسئله مدیریت کلاس در علوم تربیتی (جلالی، کار احمدی، مولوی و آقایی، ۱۳۹۶)، تحلیل کلاس درس مجازی و رابطه با مدیریت کلاس (جعفری خلعتبری، تودار و ابوالفتحی، ۱۳۹۵)، تحلیل مسئله مدیریت کلاس (رشیدی ظفر، جان بزرگی و شقاقی، ۱۳۹۶) و تحلیل کلاس درس مجازی در رشته علوم تربیتی (مهرداد، ۱۳۹۴).

یکی از بهترین روش های پژوهش پیرامون مدیریت کلاس، استفاده از نظرات پژوهشگران موفق است. با توجه به اینکه مسائل مربوط به مدیریت کلاس ابعاد و جنبه های مختلفی را در بر می گیرد، لذا ارائه ی اطلاعات جامع از فاکتورهای تحقیقاتی مربوط به آن دشوار است. (امیر، حسن آبادی، اصغری نکاح و طیبی، ۱۳۹۵).

پیشینه خارجی

چن و مارکوس^{۱۶} (۲۰۱۲) در پژوهشی نشان می دهند که دانش آموزانی که معمولاً مدت زمان زیادی از اینترنت استفاده می کنند، با والدین خود دچار مشکل می شوند و این مسأله بر کیفیت ارتباط آنها اثر می گذارد. دانش آموزان در تمام سنین ممکن است تا حد نزول نمره های درسی و به هم خوردن روابط دوستانه خود، در اینترنت زمان صرف کنند.

گروسسک و همکاران^{۱۷} (۲۰۱۱) در پژوهشی درخصوص استفاده های دانشگاهی از فیسبوک اشاره کرده اند. بیشترین موارد استفاده دانشجویان شامل استفاده های اجتماعی نظیر در تماس بودن با خانواده، دوستان و آشنایان، به اشتراک گذاری و تگ کردن (نام گذاری) عکس ها و مشارکت در فعالیت های اجتماعی و داوطلبانه است و کمتر برای اهداف آموزشی از این شبکه بهره گرفته شده است.

ردموند^{۱۸} (۲۰۱۰) در پژوهشی نشان داد که در میان نیازهای روحی، روانی، نیاز به رقابت و استقلال با میزان استفاده از فیسبوک همبستگی مثبت داشته و فیسبوک توانسته است تعادلی میان نیازهای اجتماعی و روانی کاربران ایجاد کند.

¹⁶ Chen B., Marcus J.,

¹⁷ Grosseck, Gabriela, Ramona, Bran, Laurentiu, Tiru

¹⁸ Redmond F.

نتایج پژوهش کیم و همکاران^{۱۹} (۲۰۱۰) نشان دادند که استفاده از اینترنت به تنهایی، اضطراب، عدم محبوبیت رابطه معناداری دارد و در دانش آموزان پسر این مشکلات بیش از دختران است.

پافته ها

۱- چگونه می توان استفاده نادرست از فضای مجازی توسط دانش آموز در کلاس درس را اصلاح و بهبود بخشید؟

امروزه تکنولوژی و فناوری بخش جدایی ناپذیری از سیستم آموزشی شده است که دانستن روش بهتر شدن آموزش مجازی کمک بسزایی به معلمان می کند.

معلمان و دانش آموزان سبک جدید تدریس و درس خواندن در فضای مجازی را پذیرفته اند اما این پذیرش به تنهایی دال بر عملکرد خوب و موثر کلاس نخواهد بود. هدف اصلی در آموزش و تحصیل که ارتقای سطح علمی دانش آموزان می باشد هیچ تغییری نکرده است فقط بستر آموزشی متفاوت شده و دانش آموزان نوع جدیدی از آموزش را تجربه می کنند. لذا معلمان به دنبال راه های بهتر شدن تدریس مجازی هستند تا از این طریق عملکرد خود را بهبود بخشند.

یکی از تصورات رایج در رابطه با کلاس های مجازی موثر نبودن آموزش و یادگیری دانش آموزان در این بستر آموزشی می باشد. کم توجهی به مطالب و بی مسئولیتی دانش آموزان در برابر تکالیف درسی ناشی از عدم اطمینان به آموزش مجازی و نداشتن اطلاعات کافی در این زمینه می باشد.

با توجه به فراگیری ویروس کرونا در حال حاضر آموزش الکترونیک و مجازی تنها بستر آموزشی این ایام هستند و به تعویق انداختن آموزش کار معقولانه ای نخواهد بود. لذا برگزاری کلاس های مجازی موثر از اهمیت بالایی برخوردارند.

ضمن آنکه دانش آموزان برای یادگیری نیازمند یک محیط فعال و پویا هستند با به کارگیری خلاقیت در تدریس مجازی می توان شرایط را برای یادگیری بهتر دانش آموزان فراهم آورد. بنابراین باید راه های بهتر شدن تدریس مجازی را یافت و آنها را به مرحله ی اجرایی رساند.

با به کارگیری استراتژی و تکنیک های نوین می توان عملکرد آموزش مجازی را بهبود بخشید و بازدهی آن را افزایش داد. بهترین روش برای بهتر شدن آموزش مجازی استفاده درست و بهینه از ابزارهای فناوری در دسترس و ایجاد تعامل با دانش آموزان در فضای مجازی می باشد.

مشخص کردن برنامه ی آموزشی و تعیین حد و حدود در هر محیط آموزشی، مشخص بودن مرزها و برنامه ها بسیار مهم هستند، به ویژه در فضای مجازی که این تصور برای دانش آموزان وجود دارد که هر زمان و در هر ساعت می توانند تکالیف درسی خود را ارائه دهند و یا این انتظار را از معلم دارند که در هر ساعت از شبانه روز پاسخگوی آنها باشد.

¹⁹ Kim, J., LaRose, R., & Peng, W

از طرفی معلمین نیز باید برنامه درسی مشخص و زمان بندی مناسبی برای ارائه مطالب آموزشی، دریافت تکالیف و برگزاری آزمون داشته باشند. برنامه مشخص شده را نیز در اختیار اولیا و دانش آموزان بگذارند به عنوان مثال روز، ساعت، موضوع درسی و مدت زمان آموزش و فعالیت دانش آموزان را مشخص کنند. نداشتن برنامه آموزشی و مشخص نکردن مرز و حریم شخصی منجر به بی نظمی و آشفتگی در فرایند تدریس و یادگیری میشود. این مساله کاملاً دو طرفه هست، هم برای معلمان و هم برای دانش آموزان و اولیای آنها در این زمینه مشکلاتی پیش می آید و منجر به کاهش بازدهی کلاس می شود

۲- چگونه می توان نحوه همکاری والدین در کلاس درس مجازی با دانش آموزان را اصلاح و بهبود بخشید؟

به کارگیری نرم افزار ها و فیلم های کمک آموزشی از جمله روش های بهتر شدن تدریس در فضای مجازی می باشند که همگام با آموزش معلم موجب تثبیت و نهادینه شدن مطالب آموزشی می شوند. فیلم های آموزشی از ابزارهای آموزشی سمعی و بصری قوی هستند که در این شرایط کمک شایانی به معلمان و اولیا در آموزش دانش آموزان می کنند و زمینه را برای یادگیری هرچه بیشتر دانش آموزان فراهم می آورند. نرم افزار های آموزشی نیز با ایجاد فضای آموزشی پویا و ارائه محتوای آموزشی خلاقانه از جمله ابزار های کمک آموزشی مطرح می باشند به ویژه در مقطع ابتدایی.

در حال حاضر بسیاری از اولیا و معلمان استفاده از نرم افزارهای آموزشی پایه ی ابتدایی را در برنامه آموزشی خود قرار داده اند. لذا والدین عزیز باید زمان تدریس معلم را در نظر بگیرند و هم زمان با معلم و هم زمان با دانش آموزان فعالیت های کلاسی را در زمان مقرر نظاره گر باشند تا دانش آموزان در زمان تدریس معلم در فضای مجازی به مسایل جنبی و حاشیه ای نپردازند

۳- چگونه می توان ایجاد فضای شاد در محیط کلاس مجازی را اصلاح و بهبود بخشید؟

ارائه محتوای آموزشی جذاب و شاد در فضای مجازی باعث علاقه مندی دانش آموزان به مطالب درسی و فعالیت بیشتر آنها در فضای آموزش مجازی می شود.

همانطور که در کلاس های حضوری یادگیری دانش آموزان مستلزم به کارگیری مهارت های شنیداری، دیداری و ذهنی می باشد در فضای مجازی نیز این امر اهمیت بسزایی دارد.

لذا معلمان با ارائه مطالب درسی و تولید محتوای آموزشی سمعی و بصری می توانند توانایی های ذهنی و مهارتهای دانش آموزان را به چالش بکشانند، به ویژه در تدریس مجازی ریاضی، علوم، فارسی و دروس دیگر با استفاده از ابزارهای فناوری و با کلیپ های شاد و کارتون و جذاب به تولید محتوای آموزشی خلاقانه بپردازند. محتوای آموزشی در فضای مجازی می تواند به شکل های زیر باشد.

- فیلم آموزشی ضبط شده و تهیه توسط معلم
- فایل های صوتی
- فیلم های کوتاه، تصاویر گرافیکی، عکس های اسلایدی
- فایل های پی دی اف و پاورپوینت
- انیمیشن های جذاب و شعرهای کودکان

۴- چگونه می توان ارتباط صحیح بین فضای مجازی با فضای واقعی را اصلاح و بهبود بخشید؟

برای پاسخ به این سوال می توان عنوان نمود که دانش آموزان را در فضای مجازی به گروه های کوچک تقسیم نمود و گروه بندی کرد. کوچک نگه داشتن اندازه گروه های کلاسی موجب ارزیابی دقیق تر دانش آموزان و کنترل کلاس مجازی می شود.

در گروه های آموزشی کوچک ضمن برقراری ارتباط عمیق تر با دانش آموزان و دریافت بازخور از آنان، معلمین می توانند ارزیابی بهتری از عملکرد دانش آموز داشته و به شناخت دقیق تری از توانایی های دانش آموزان و نقاط ضعف و قوت آنان دست یابند.

از زمان های قدیم تعامل از جمله راه های انتقال مفاهیم و مطالب بوده است لذا دانش آموزان برای فراگیری مطالب نیاز به برقراری ارتباط دیداری و شنیداری با معلم و همکلاسی هایشان دارند تا به راحتی بتوانند مطالب آموزشی را درک و به تجزیه و تحلیل آن پردازند.

بعضی از دانش آموزان درونگرا هستند و یادگیری مطالب آموزشی از طریق فایل های آموزشی برای آنها کار بسیار آسانی می باشد اما برخی از دانش آموزان برونگرا هستند و یادگیری آنها در گرو حضور فعال آنها و تعامل آنها با دیگران می باشد.

برقراری ارتباط با دانش آموزان از طریق تماس تصویری، ویدیو کنفرانس و سایر پلتفرم ها مانند ادوبی کانکت و اسکای روم امکان پذیر می باشد لذا از طریق برقراری ارتباط دیداری و شنیداری معلمان می توانند به رفع اشکال و دوره ی مطالب درسی پردازند.

یک گروه مجازی تشکیل دهید تا دانش آموزان بتوانند درباره مباحث آموزشی، کار های گروهی و فعالیت های درسی خود به گفت و گو پردازند.

در این گروه ها دانش آموزان می توانند نظرات و ایده های خود را به اشتراک بگذارند. معلمان می توانند موضوعاتی مرتبط با درس را مشخص کنند و از آنها بخواهند درباره ی موضوع مورد نظر مطالعه داشته باشند و در بازه زمانی مشخص به بحث و گفتگو بپردازند در این حالت دانش آموزان به صورت غیر مستقیم مطالعاتی با موضوع درس داشته صرفا به خاطر اینکه در گروه حرفی برای گفتن داشته باشند و بتوانند نظرات خود را بیان کنند.

این گروه ها می تواند باعث ایجاد رقابت و انگیزه بین دانش آموزان شود در صورتی که فعالیت در این گروه ها و بحث ها با نظارت کامل معلمین صورت گیرد.

۵- چگونه می توان عدم عنوان کردن مسایل جنبی در فضای مجازی کلاس درس را اصلاح و بهبود بخشید؟

یکی از اهرم های محرک دانش آموزان برای درس خواندن و حضور پویا در فعالیت های کلاسی وجود نمره و امتحان می باشد. متأسفانه تا مادامی که پرسش و پاسخ، امتحان، آزمون و از همه مهم تر نمره ای در کار نباشد، درس خواندنی در کار نیست.

در ابتدای شروع هر دوره ی آموزشی طریقه ی نمره دهی خود را در کلاس مشخص کنید، هدف از اینکار تاکید بر نمره محور بودن نیست اما در نظر نداشتن نمره و امتیاز برای عملکرد دانش آموزان تمامی آموزش را زیر سوال می برد و منجر به نادیده گرفتن درس می شود و از همه مهم تر آموزش بدون بازخور هیچ فایده ای ندارد.

در این زمینه معلمان می توانند به پرسش و پاسخ از طریق تماس تصویری بپردازند و یا از برنامه ها و سایت های آزمون ساز آنلاین استفاده کنند علاوه بر این برخی از رسانه های پیام رسان قابلیت طراحی سوالات چند گزینه ای را نیز دارند. برگزاری آزمون و استفاده از سوالات تستی زمینه را برای رقابت دانش آموزان فراهم میکنند و باعث حضور فعال در کلاس های مجازی می شوند.

همینطور برای چالش انگیز کردن فضای آموزشی می توانید برای فعالیت هایی همچون تولید محتوای بصری، پادکست و پاورپوینت در رابطه با موضوعات درسی مشخص شده، امتیاز و نمره در نظر گرفت.

بحث و نتیجه گیری

اصولا هر نوع پیشرفت و توسعه، ارتباط مستقیمی با تحقیقات علمی دارد. همراهی حجم وسیع پژوهش با توسعه یافتگی کشورهای پیشرفته گویای این واقعیت است. یکی از اندیشمندان تصریح می کند که حدود ۹۸ درصد تحقیق ها و هزینه های مربوط به پیشرفت علمی در جهان مربوط به این کشورهاست. این کشورها به دلیل برخورداری از تحقیق های گسترده معمولا از شیوه های برتر و نیروهای کار ماهر استفاده می کنند و در استفاده از منابع خود کاملا صرفه جویی می کنند. تحقیق های مداوم و گسترده در این کشورها باعث شده که آن ها همواره چندین دهه جلوتر از بسیاری کشورها حرکت کنند. پیوند دیگر تحقیق و پژوهش با رشد و توسعه مربوط به ماهیت بلند مدت و راهبردی آن است. پژوهش به دلیل طبیعت علمی و کاربردی وسیع خود جنبه کلیدی دارد و در نتیجه بخصوص به دلیل ارتباط آن با رشد و توسعه، نیاز به عزمی ملی، اراده ای جدی و برنامه ریزی ای فوری دارد. این امر در رابطه با تحقیقات و پژوهش ها و همچنین پیرامون مسئله مدیریت کلاس از چند جنبه حائز توجه است.

■ اول: سرمایه گذاری در نیروی کار پیرامون پژوهش در رابطه با مسئله مدیریت کلاس است، به این صورت که برای کسب بهره وری بیشتر از نیروی کار باید آن را کارآمد ساخت.

▪ دوم: کارایی نیاز به آموزش کارآمد و توانمندی در کاربرد شیوه های جدید پیرامون پژوهش در رابطه با مسئله مدیریت کلاس دارد که بدون پژوهش علمی میسر نیست. از سوی دیگر یک عامل کلیدی دیگر در رشد و توسعه پیشرفت فناوری است که خود پیوندی زنده با تحقیقات علمی دارد. توجه به پدیده تحقیق و توسعه در کشورهای پیشرفته و وجود موسسه های فراوان مرتبط با آن نشانه این امر است.

یکی از نزدیک ترین عناصر پیرامون پژوهش در رابطه با مسئله مدیریت کلاس، تعلیم و تربیت است. زیرا از یک سو تحقیق و آموزش و پرورش هر دو از عناصر درون زا بوده و از سوی دیگر پدیدآورندگان تحقیق، انسان ها و دانشمندان هر جامعه هستند. حتی جنبه آموزشی و پرورشی تحقیق و تاثیر آن ها را نیز نمی توان به راحتی از یکدیگر جدا کرد. زیرا جنبه پرورش در تحقیق، آن را هدفمند و معنی دار می سازد. یعنی با وجودی که غنای علمی و تخصصی بالا می تواند به کارایی تحقیق بیفزاید اما تمام مسأله این نیست و به قول پرفسور شوماخر صاحب نظر مشهور تعلیم و تربیت جوهره اصلی آموزش و پرورش در پژوهش عملی، همان تربیت و امور ارزشی است و ماهیت آموزشی مبتنی بر انتقال ارزش است. به تعبیر وی یافته های علمی صرف، در واقع فوت و فن تحقیق هستند ولی فرهنگ تحقیق محسوب نمی شوند. تحقیق و پژوهش علاوه بر جنبه های علمی، القا کننده نوعی روح و معرفت انسانی در هماهنگی ابزارهای فنی و آرمان های بشری نیز هست. اندیشمندان مختلف در مورد علمی بودن و یا علمی نبودن تحقیق های ارزشی دیدگاه های یکسانی ندارند. گروهی نه تنها گزاره های ارزشی را علمی نمی دانند حتی آن ها را بی معنا تلقی می کنند. عده ای دیگر بررسی های اخلاقی را هم در مجموعه مطالعه های علمی قرار می دهند و دسته سوم بین آن ها نوعی تفکیک قائل می شوند. برخی متفکران مشهور مانند مایکل اسکیون استدلال می کند که تمامی داوری های ارزشی را می توان در قالب علمی مطرح ساخت. وی ادعا می کند که اصولاً مطالعه های علمی نیز خود جوهره قضاوتی دارند، زیرا کار روی یک پروژه علمی و تشخیص اعتبار آن نیازمند ارزیابی و داوری در مورد ابزارهای آزمایش گاهی، داوری در مورد نظریه ها و مشاهده ها و حتی بررسی برآوردها و دیگر لوازم آن است و این ها همگی قضاوت ارزشی محسوب می شود. بنابراین به عقیده ما پژوهش علاوه بر جنبه آموزشی، تکنیکی و عقلانی از گرای اخلاقی و ارزشی نیز برخوردار است و جدا کردن این امر از آن، روح و عاطفه حاکم بر تحقیق و اجتماع انسانی مربوط به آن را شکننده می سازد.

مروزه فضای مجازی یکی از ابزارهای کارآمد در تعلیم و تربیت به شمار می رود. اگرچه تدریس در این محیط مشکلاتی برای مخاطبان ایجاد می کند و رسالت سنگین معلمی را نیز دوچندان می سازد. معلمان فرزانه و متعهد، افزون بر تدریس محتوای آموزشی و تحول در ماهیت روش های پیشین تدریس، به عنوان اسوه های الهام بخش در عرصه فرهنگ و اخلاق، نقش مبلّغ و هدایتگر را برای نسل جوان ایفا می کنند و به تدریس در این فضا به عنوان یک فرصت می نگرند. آنان با خودآگاهی و خودشکوفایی و نفوذ معنوی در دل شاگردان، در پرتو تعلیم و تربیت صحیح و نیز نهادهای سازی ارزش های والای دینی و اسلامی خواهند توانست جامعه را از درون متحول سازند و به سمت و سوی تعالی، رشد و شکوفایی سوق دهند و انسان هایی خدامحور و متخلق به اخلاق اسلامی تربیت نمایند.

بررسی وضعیت کلاس دوم که وصف آن رفت، حاکی از آن است که سوء مدیریت در کلاس سبب فرصت سوزی فرایندهای یاددهی - یادگیری هم در کلاس حقیقی و هم در کلاس مجازی شده است. معلم نه تنها در فضای حقیقی با اتخاذ روشهای سنتی و استفاده از روش تدریس یک طرفه کلاس را با چالش مواجه می سازد بلکه در فضای مجازی نیز با استفاده از کانال به جای گروه که معنای انتقال یک طرفه اطلاعات را تداعی می کند این پیام را منتقل می کند که شاگردان فرصت ارائه دیدگاه و نظر ندارند و صدای شاگردان درهم شکسته می شود و فرصت ارائه حضور در عرصه کلاس را ندارند. تلاش گردید با طراحی فعالیتها از جمله ارائه محتوا با رعایت فنون تدریس تعاملی، ارائه تکلیف ترکیبی - عملکردی، اجرای روشهای املا گویی جدید و تشویق و تمجید دانش آموزان، در جلسات محدودی که انجام شد از طریق مشارکت در تدوین قوانین، اجرای روشهای تدریس مشارکتی و طرح پرسش هایی برای درگیر کردن دانش آموز، این ارتباط یک طرفه از بین برود و دانش آموزان از حالت انفعال خارج شوند. بعضی از فعالیتها مانند مسئولیت دادن به دانش آموزان برای توزیع دفاتر، جمع کردن کار برگها، توافق با شاگردان خاطی و تعیین عواقب با همکاری آنان، فراهم آوردن زمینه ای برای آزاد شدن انرژی و هیجان دانش آموزان اجرای روش های جالب و خلاقانه برای رفتن پای تخته، از جمله گام هایی بود که امکان اجرا و پیاده سازی پیدا نکرد؛ اما اجرای چند فعالیت باعث شد چهره شاگردان شاداب گردد و مداخلات آموزشی شاگردان زیاد، دعوا و شکایت آنان کم شود، آرامش نسبی معلم و استفاده کمتر معلم از سوت نشانه هایی دال بر بهبود اوضاع در کلاس حقیقی بود. (مشکی باف مقدم، چرابین، اکبری و داوودی، ۱۳۹۸)

توجه به نشانه های مختلف در کلاس حاکی از بهبود مدیریت کلاس بود. هرچند به دلیل ظهور کرونا فرصت اجرای کامل طرح به طور کامل در کلاس حقیقی از دست رفت و فقط چند فعالیت انجام شد، اما به ضرورت شرایط پیش آمده طراحی فعالیت ها تغییر شکل پیدا کرد و فرصت جدیدی متناسب با اداره کلاس به شیوه مجازی فراهم گردید. ارائه تکلیف خلاقانه و اجرای تدریس به شیوه متنوع و تلفیقی، ارائه بازخورد و تشویق جزو موارد اجرا شده بود که به نتایج مطلوبی ختم شد. نتایج نشان می دهد که هم در فضای حقیقی و هم فضای مجازی می توان کلاس را مدیریت کرد. داده های نظری مبین آن است که در فضای مجازی با استفاده از امکانات متنوع، می توان کلاس هایی جذاب و برانگیزاننده برگزار کرد و با استفاده از شیوه های فعال و تعامل با شاگردان فضایی کاملاً رضایت بخش هم برای معلم و هم برای شاگردان فراهم نمود، استفاده از تکالیف ترکیبی - عملکردی فرصت بروز و ظهور مهارت ها و خلاقیت های دانش آموزان را به وجود آورد و باعث ایجاد تنوع و لذت در انجام تکالیف شد.

منابع و مآخذ

- آذری، حجت. (۱۳۹۵)، **بررسی مسئله مدیریت کلاس و پژوهش های مرتبط با آن**، پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی، تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.
- آذر، عادل (۱۳۹۳). **پژوهش و کاربرد آن در علوم مختلف**، انتشارات سمت، تهران، چاپ سوم.

- آزادی، نفیسه و دژکوهی، محمدجواد، (۱۳۹۸)، **بررسی تجارب معلمان با سابقه در زمینه مدیریت صحیح کلاس درس**، پنجمین همایش ملی پژوهش های نوین در برنامه ریزی درسی ایران، تهران،، <https://civilica.com/doc/967716>

-انصاری فرد، بهناز و لسانی، مهدی، (۱۳۹۳)، **بررسی اهمیت نقش معلمان در مدیریت کلاس درس مدارس ابتدایی**، نخستین همایش ملی الکترونیکی رویکردهای کاربردی و پژوهشی در علوم انسانی و مدیریت، قم <https://civilica.com/doc/417354>

-انیکازی، مهران و احمدی، مجید و احمدی، محمدرضا و مرادی، احسان، (۱۳۹۶)، **مدیریت و کلاس داری**، کنفرانس ملی پژوهش های نوین ایران و جهان در روانشناسی، علوم تربیتی و مطالعات اجتماعی، شیراز،، <https://civilica.com/doc/751285>

-اورک، جهانبخش و آزاده دورقی، (۱۳۹۸)، **رابطه بین میزان استفاده از فضای مجازی با کسب هویت، رشد اخلاقی دانش آموزان متوسطه دوم ناحیه ۲ اهواز**، نخستین کنفرانس ملی علوم انسانی و توسعه، شیراز، دانشگاه پیام نور استان فارس-مرکز توسعه آموزشهای نوین ایران (متانا)

-افضل خانی، مریم. شریعتمداری، مهدی. ادیبی، ملیحه (۱۳۸۶). **امکان سنجی استقرار نظام آموزش مجازی در مدارس متوسطه استان سمنان**. فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار سال چهارم، شماره ۳، پاییز ۱۳۸۹ - ۹-۳۰ صص

-احمدی، امینه (۱۳۹۴). **رابطه آموزش مجازی و خلاقیت دانش آموزان در هزاره سوم**. خانواده و پژوهش
-احمدی، آمنه (۱۳۹۴). **راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور**. تهران: دانشگاه فرهنگیان.

- اسکندری، کریم؛ رستمزاده، رضا. (۱۳۹۵). **شناسایی و اولویت بندی مؤلفه های قدرت نرم در دانشگاه بر اساس مدل فازي vikor**، سال ششم، شماره پانزدهم، دوفصلنامه مطالعات قدرت نرم، صص ۱۱۲-۸۲.

-اکبری لنگوری، جعفر و عباسعلی پور، محمود، (۱۳۹۷)، **عوامل موثر بر مدیریت کلاس درس**، سومین کنفرانس ملی رویکردهای نوین در آموزش و پژوهش، محمودآباد،، <https://civilica.com/doc/830027>

-امیری، رضا (۱۳۹۴). **بررسی اثربخشی پژوهش پیرامون مدیریت کلاس**. فصلنامه پژوهشی کشور، ۱(۴):۴۸۹-۴۷۳.

-بابایی، مهدی (۱۳۹۳). **نگرش عمیق پیرامون کلاس درس مجازی و رابطه با مدیریت کلاس**. اندیشه های نوین آموزشی، ۷(۱):۶۴-۴۹.

-بازرگان، ع (۱۳۷۶). **روش های تحقیق در علوم رفتاری**، انتشارات آگاه، تهران.

-باعدی، مریم. (۱۳۹۴)، بررسی کارآمدی پژوهشی در رابطه با مدیریت کلاس، پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران

-بیرامی، محمد (۱۳۹۲). نگرش محقق گونه و بررسی و تحلیل مدیریت کلاس، ۲(۳): ۵۶-۳۸.

-بهرامی، علیرضا. (۱۳۹۵). تحلیل مسائل مربوط به مدیریت کلاس و کلاس درس مجازی. اراک، ۱۵(۵): ۹-۱.

-بهارلو، فاطمه؛ و بهروز، فیروزه (۱۳۹۸). راه کارهای عملی مدیریت کلاس درس در مدارس ابتدائی. پژوهشنامه اورمزد.

-بختیاری، ابوالفضل (۱۳۹۱). درسنامه پژوهشی

- بختیارنصرآبادی، حسن؛ نوروزی، رضا علی. (۱۳۸۲). راهبردهای جدید آموزشی در هزاره سوم. جلد اول، چاپ اول. قم: سماء قلم.

- پوراحمدی، حسین؛ جعفری پناه، مهدی. (۱۳۹۱). «اخلاق به مثابه قدرت نرم در رویکرد اسلامی». مجله علوم سیاسی، سال پانزدهم، شماره ۵۷، صص ۱۵۶-۱۳۷.

-ترابی، طاهره. (۱۳۸۹). «بازخوانی قدرت نرم (با تأکید بر فرهنگ ایرانی - اسلامی)»، از مجموعه مقالات قدرت نرم و سرمایه اجتماعی، اصغرافتخاری و همکاران. چاپ دوم. نشر دانشگاه امام صادق (ع) و دانشگاه جامعه امام حسین (ع) و پژوهشکده پیامبراعظم (ص)، تهران.

-تابر، روبرت (۱۳۹۱). الفبای مدیریت کلاس درس: راهبردهایی برای آموزش اثربخش. تهران: سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی.

-تکلو، حسن. (۱۳۹۴). تأثیر آموزش های مربوط به مسائل مدیریت کلاس بر جامعه. مجله آموزش و یادگیری، ۱(۱): ۵۹-۴۴.

-جعفری، علیرضا؛ خلعتبری، جواد؛ تودار، سیدرسول و ابنلفتی، هادی. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر یافته های نو پیرامون مدیریت کلاس در آموزش، ۶(۱۸): ۱۶-۷.

- جاسبی، عبدالله، (۱۳۹۰). اصول و مبانی مدیریت، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی

-حافظ نیا، محمد رضا، (۱۳۹۲). مقدمه ای بر روش تحقیق، انتشارات سمت، تهران، چاپ هشتم

-خاکی، غلامرضا. (۱۳۹۵). روش تحقیق با رویکردی به پژوهش، کانون فرهنگی انتشارات داریت، تهران، چاپ دوم

-خنیفر، حسین؛ و مسلمی، ناهید، (۱۳۹۷). اصول و مبانی روشهای پژوهش کیفی. تهران: نگاه دانش.

-دهخدا، علی اکبر (۱۳۷۳). لغت نامه دهخدا. تهران انتشارات روزنه. جلد ۱۱.

- دواس، دی، ای. (۱۳۹۳). **پیمایش در تحقیقات اجتماعی**، (ناثینی. ه، مترجم) تهران: نشر نی
- رستگار، احمد، زارع، حسین، سرمدی، محمدرضا؛ و حسینی، فریده السادات (۱۳۹۲). **نگاهی تحلیلی به ادراک دانشجویان از ساختار کلاس درس و اهمال کاری تحصیلی: مطالعه تطبیقی دوره های آموزش سنتی و مجازی دانشگاه تهران**. رهیافتی نو در مدیریت آموزشی.
- رضاپور میرصالح، یاسر، پور عابدینی اردکانی، محمد؛ و موسوی ندوشن، سید حسین. (۱۳۹۵). **تاثیر منبع کنترل معلم، خودکارآمدی مدیریت کلاس و نظم و خود کارآمدی در تدریس بر جو محیطی کلاس در معلمان دوره ابتدائی**.
- رضایی، حبیب الله؛ و حقانی، فریا (۱۳۹۴). **فنون مدیریت کلاس: راهنمایی برای اداره کردن کلاس درس. آموزش در علوم پزشکی**.
- رؤوف، علی. (۱۳۸۷). **آنچه یاد می دهیم، آنچه یاد می گیرند: برای مدیران مدرسه، معلمان و پدران و مادران**. چاپ دوم. تهران: مدرسه.
- رمضان، فاطمه؛ حیدری، محمدحسین؛ نوروزی، رضاعلی. (۱۳۹۸). **بازشناسی الگوی معلم الهام بخش مبتنی بر احوالات سه معلم برجسته ایران معاصر: محمدحسین نایینی، محمد حسین طباطبایی و مرتضی مطهری**. فصلنامه علمی تربیت اسلامی، سال ۱۴، شماره ۳۰، صص ۱۷۶ - ۱۵۵.
- سراجی، فرهاد، عطاران، محمد، نادری، عزت الله؛ و علی عسگری، مجید (۱۳۸۶). **طراحی برنامه درسی دانشگاه مجازی**. مطالعات برنامه درسی.
- ساروخانی، ب (۱۳۹۲). **روشهای تحقیق در علوم اجتماعی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اقتصادی**، تهران، چاپ هشتم
- سرمد، زهره و دیگران (۱۳۹۵). **روش های تحقیق در علوم رفتاری**، انتشارات آگاه، تهران، چاپ دوم
- سیف، علی اکبر (۱۳۷۴). **روانشناسی پرورشی (روانشناسی یاد گیری و آموزش)**. انتشارات آگاه، تهران. چاپ
- ۲۱
- شاه بیگی، فرزانه؛ و نظری، سمانه (۱۳۹۰). **آموزش مجازی: مزایا و محدودیت ها**. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی یزد. فصلنامه علمی مطالعات کارورزی در تربیت معلم ۱۹/
- شاهسونی، خدیجه، فرج الهی، مهران؛ و ظریف صناعی، ناهید (۱۳۹۳). **ویژگی های استاد موفق از دید دانشجویان دانشگاه های ارائه دهنده آموزش مجازی در شهر شیراز**. مجله دانشگاهی یادگیری الکترونیکی.
- شجاعی، محمدصادق. (۱۳۸۶). **نظریه نیازهای معنوی از دیدگاه اسلام و تناظر آن با سلسله مراتب نیازهای مازلو**، مطالعات اسلام و روان شناسی، شماره ۱، (پاییز و زمستان) صص ۸۷-۱۱۶.

- صفوی، امان الله، (۱۳۷۲). **مدیریت کلاسی**. فصلنامه مدیریت در آموزش و پرورش.
- صالحی مبارکه، زهرا (۱۳۹۷). **بررسی عوامل موثر در بهبود اداره کلاس درس**. مجله نخبگان علوم و مهندسی *Journal of Science and Engineering Elites* جلد 3- شماره 4- سال ۷۳۳۱
- عالی، آمنه؛ و امین یزدی، امیر (۱۳۸۵). **تاثیر ویژگی های معلم بر سبک مدیریت کلاس**. فصلنامه تعلیم و تربیت، ۱۰۵.
- علیان، حسین، (۱۳۹۸)، **مبانی مدیریت استعدادها**، انتشارات سپاهان
- عباسی مقدم، مصطفی. (۱۳۷۱). **نقش اسوه‌ها در تبلیغ و تربیت**. چاپ اول. تهران: سازمان تبلیغات.
- عزیزی، عبدالله، (۱۳۹۷)، **مزایا و معایب شبکه های اجتماعی برای کودکان و نوجوانان**، اولین کنفرانس فرصت ها و تهدیدهای فضای مجازی و شبکه های اجتماعی، کرمانشاه،،،
- فلاح تفتی، سمیه و تمکین، محمدرضا، (۱۳۹۹)، **فضای مجازی در آموزش و نظام آموزشی ایران**، الزامات آموزش زبان و ادبیات فارسی در مدارس، مراکز زبان آموزی، دانشگاه ها و فضای مجازی، مشهد،،،
- فرهادیان، رضا. (۱۳۹۸). **نهادینه سازی ارزش ها در دانش آموزان**. چاپ اول. قم: بوستان کتاب.
- فتحی، آذر (۱۳۸۲) **روش ها و فنون تدریس**. دانشگاه تبریز.
- قاضی زاده علمداری، حسنی و خسروگردی، اکرم، (۱۳۹۷)، **نقش کاربرد رسانه های سنتی و نوظهور در پیشرفت تحصیلی و تربیتی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی**، اولین کنفرانس فرصتها و تهدیدهای فضای مجازی و شبکه های اجتماعی، کرمانشاه
- <https://civilica.com/doc/919129>
- قاسمی پویا، اقبال (۱۳۸۲). **اقدام پژوهی**. تهران: اشاره.
- قاضیان، محمدعلی، ستوان، صادق،، دهدار، مجتبی؛ و عالی شیر مرد، عبدالله (۱۳۹۶). **بررسی جو یاگیری اثربخش بر اساس مولفه های مدیریت کلاس درس**. ماهنامه شباک.
- کاستلز، مانوئل (۱۳۸۰)؛ **عصر اطلاعات، ج ۱ و ۲**، ترجمه احمد علیقلیان، تهران: طرح نو.
- کرمی، میرحمزه، سعیدی پور، بهمن،، سرمدی، محمدرضا؛ و فرج الهی، مهران، (۱۳۹۸). **ارائه الگوی بهینه سازی زمان بندی و کاهش هزینه ها در سیستم آموزش مجازی (از راه دور)**. رهیافتی نو در مدیریت آموزشی.
- کیان، مریم، (۱۳۹۳). **چالش های آموزش مجازی: روایت آنچه در دانشگاه مجازی آموخته نمی شود**. آموزش مجازی در علوم پزشکی.

-مالکی، مائده و علی آبادی، خدیجه، (۱۳۸۹). تأثیر الگوهای طراحی آموزشی گانه و پنج مرحله ای بایبی در آموزش مبتنی بر شبکه بر یادگیری و یادداری دانشجویان. فصلنامه روانشناسی تربیتی، سال پنجم، شماره ۱.

-معین، محمد. (۱۳۴۵)، فرهنگ فارسی. تهران، انتشارات امیر کبیر، جلد ۳
-مشکی باف مقدم، زهره. چرابین، مسلم. اکبری، احمد؛ و داوودی، علی رضا، (۱۳۹۸). تدوین طرحواره مدیریت کلاس درس در تربیت معلم. نیشابور: دانشگاه آزاد اسلامی.

-مشکیاف مقدم، زهره.، محمودزاده، مهسا؛ و رزمیان فیض آباد، فاطمه (۱۳۹۴). آسیب شناسی کارورزی رشته علوم تربیتی در دانشگاه فرهنگیان مشهد. دومین کنفرانس ملی و نهمین همایش ارزیابی کیفیت نظامهای دانشگاهی (۵۱-۴۲ pp تهران: دانشگاه فرهنگیان).

-مشکیاف مقدم، زهره. چرابین، مسلم. اکبری، احمد؛ و داوودی، علی رضا، (۱۳۹۸). تحلیل نشانه شناختی سکوت در مدیریت کلاس درس. پژوهشنامه مبانی در تعلیم و تربیت، (۹)، ۸۴۲-۶۷

- میرحیدری، اشرف. محمدی وندیشی، زهره. ایزدیان، فاطمه (۱۳۹۵). کارورزی از دیروز تا امروز. سومین کنفرانس بین المللی پژوهش در علوم و تکنولوژی. برلین آلمان. ۱۹ تیر ماه ۱۳۹۵.

-مهرمحمدی، محمود؛ و همکاران (۱۳۹۳). برنامه درسی، نظرگاهها، رویکردها و چشم اندازها. تهران.

-مظاهری، علی اکبر. (۱۳۷۶). هشدارهای تربیتی، چاپ چهارم. قم: هجرت.

-مکارم شیرازی، ناصر. (۱۳۹۰). نهج البلاغه، با ترجمه فارسی روان. به قلم محمدرضا آشتیانی، محمدجعفر امامی. قم: انتشارات امام علی بن ابی طالب (ع).

-ملکی، حسن. (۱۳۷۶). صلاحیت های حرفه معلمی. چاپ اول. تهران: مدرسه.

-ناظمی اردکانی، مهدی. (۱۳۹۵). قدرت نرم (مجموعه مقالات). چاپ اول. تهران: آثار فکر.

-نیازی، محسن (۱۳۹۰). نقش ماهواره و برنامه های ماهواره های در فرسایش هویت فردی، اجتماعی، ملی و دینی شهروندان شهر کاشان در سال ۱۳۸۹، فصلنامه مطالعات فرهنگی و ارتباطات، س ۷، ش ۲۲، صص ۲۱۰-۱۸۲.

-نصیری، فهیمه. (۱۳۹۴). عوامل زیربنایی در استقرار نظام آموزش مجازی. پیک نور.

-نوری، نجیب الله. (۱۳۹۶). عوامل و ساختار انگیزش رفتار انسان در اندیشه علامه طباطبایی. روان شناسی و دین، شماره ۴۰، (زمستان)، صص ۲۲-۵.

-هادی منش، ابوالفضل. (۱۳۸۵). شوخ طبعی و مزاح در سیره و سخن پیشوایان. مبلغان، شماره ۷۷، (فروردین و اردیبهشت)، صص ۶۹-۷۷. <https://www.leader.ir>.

- Bansal, Sakshi. (2020). **Impact of the COVID-19 Pandemic on Education, Rise of Online Teaching Learning Process & Effects on Health of Kids**. Rise of Online Teaching Learning Process & Effects on Health of Kids
- Brown, Mark Joanthan. (2019). **Teacher Perceptions Of Factors nfluencing Classroom Management Practices**
- Conway, Paul., Murphy, R., Rath, A., & Hall, K. (2009). **Learning to Teach and its Implications for the Continuum of Teacher Education**. Teaching Council. Duck, Lioyd. (2007). **Using Sounder Foundations to help Avoid the "Why new Teacher Cry" Phenomenon**. The Cleaving House, 81, 29-36.
- Chen B., Marcus J., (2012) **Students self-presentation on Facebook: An examination of personality and self-construal factor**, Computers in Human Behavior 28, 2091° 2099
- Elliott, Joan., & Ebbutt, David. (1986). **Case Studies in Teaching for Understanding**. uk: CambridgeCambridge Institue of Education.
- Fayne, Harriat., & Ortquist-Ahrens, L. (2006). **Entry-year Teachers inside and aoutside of the Academy**. College Teaching, 54, 320- 323.- Grosseck, Gabriela, Ramona, Bran, Laurentiu, Tiru (2011). **Dear teacher, what should I write on my wall? A case study on academic uses of Facebook**, Procedia Social and Behavioral Sciences 15, 1425-1430
- Hepburn, L., & Beamish, W. (2019). **Towards Implementation of Evidence-Based Practices for Classroom Management in Australia: A Review of Research**. **Australian Journal of Teacher Education**, 44(2): 82-98 Retrieved from <https://ro.ecu.edu.au/ajte/vol44/iss2/6>
- Henny, Youlia. (2020). **Online Learning to Prevent the Spread of Pandemic Corona Virus**. English Teaching Journal, 11(1).
- Kim, J., LaRose, R., & Peng, W. (2010). **Loneliness as the cause and the effect of problematic internet use: The relationship between internet use and psychological well-being**. Cyber Psychology & Behavior, 12(4), 451-455.
- Leu, Elizabeth (2004) **The Patterns and Purposes of School-based and Cluster Teacher Professional Development Programs**, School-based and Cluster Teacher Professional Development: Working Paper #2
- Priyanka Singh, Niranjana. (2020). **Coronavirus Pandemic impact on Global Education: A Blessing in disguise**. Sustainable Humanosphere, 16(268), 68-72.
- Redmond F. (2010). **Social networking sites: Evaluating and investigating their use in academic research**. Madrid: International Conference of Education, Research and Innovation.
- Sharma, Monit., & Arora, Smiti. (2019). **Moodle in Nursing Education: a Review Article**. International Journal of Science and Research IJSR.
- University of the Western Cap. Carr, Wilfred., & Kemmis, Stephen. (2009). **Educational Action Research: A critical Approach**. In I. i. Research. SAGE Publications Ltd.
- Wolfgang, Charles., & Glickman, Carl. (1980). **Solving Discipline Problem: Strategies for Classroom Teacher** Longwood Division Colege and Professional Publication. Internship is the link between everything in teacher training and research is a tool for thinking and improving during practice

Educational management in cyberspace and review of students' homework

Somayeh Fallah Tafti¹

Ahmad Barani²

Milad Jafari Nodooshan³

Fatemeh Bazmani⁴

Iman Rait Shavazi⁵

Date of Receipt: 2022/03/15 Date of Issue: 2022/04/26

Abstract

Information and communication technology can be used as a powerful tool to improve the quality and efficiency of education. In a way that changes traditional teaching methods and no longer requires physical presence in the classroom. The present age has been called the age of communication, the post-industrial age, the age of knowledge, and so on. In this study, entitled Educational Management in Cyberspace and Study of Students' Homework, the issues related to it in Iranian schools are considered and taken care of as much as possible by designers and educational planners to move towards virtualization. The method of this research is qualitative and in the form of direct observation as well as interview method. The results indicate that the role of education in the growth and development of the country, especially primary education, is very important and should be taken seriously by officials and teachers. Be compassionate and knowledgeable to be trained professionally. In this regard, a beautiful educational environment should be designed for these schools and their management should be left to knowledgeable and experienced people.

Keywords

Classroom management, cyberspace, homework review

1- PhD in Curriculum Planning, Primary Education Teacher, District 1, Yazd, Lecturer, Farhangian University, Yazd. Sfalsh12@gmail.com

2- Master of Educational Management, Vice Chancellor for Primary Education, Sistan and Baluchestan Province, Iranshahr.

3 - Bachelor of Educational Sciences (Primary Education), Primary Education Teacher in District One of Yazd.

4- Bachelor of Educational Sciences (Elementary Education), Primary Education Teacher, Yazd District 1 miladymailady1998@gmail.com

Bachelor of Persian Literature, Vice Chancellor for Primary Education, Sistan and Baluchestan Province, Iranshahr.

5- Bachelor of Educational Sciences, Primary Education Teacher, District 1, Yazd iman.74ra@gmail.com.